

Jack, Joseph and Morton Mandel School
for Advanced Studies in the Humanities

Mandel Scholion
Interdisciplinary Research Center
in the Humanities and Jewish Studies

ABSTRACTS

Marathon 2017

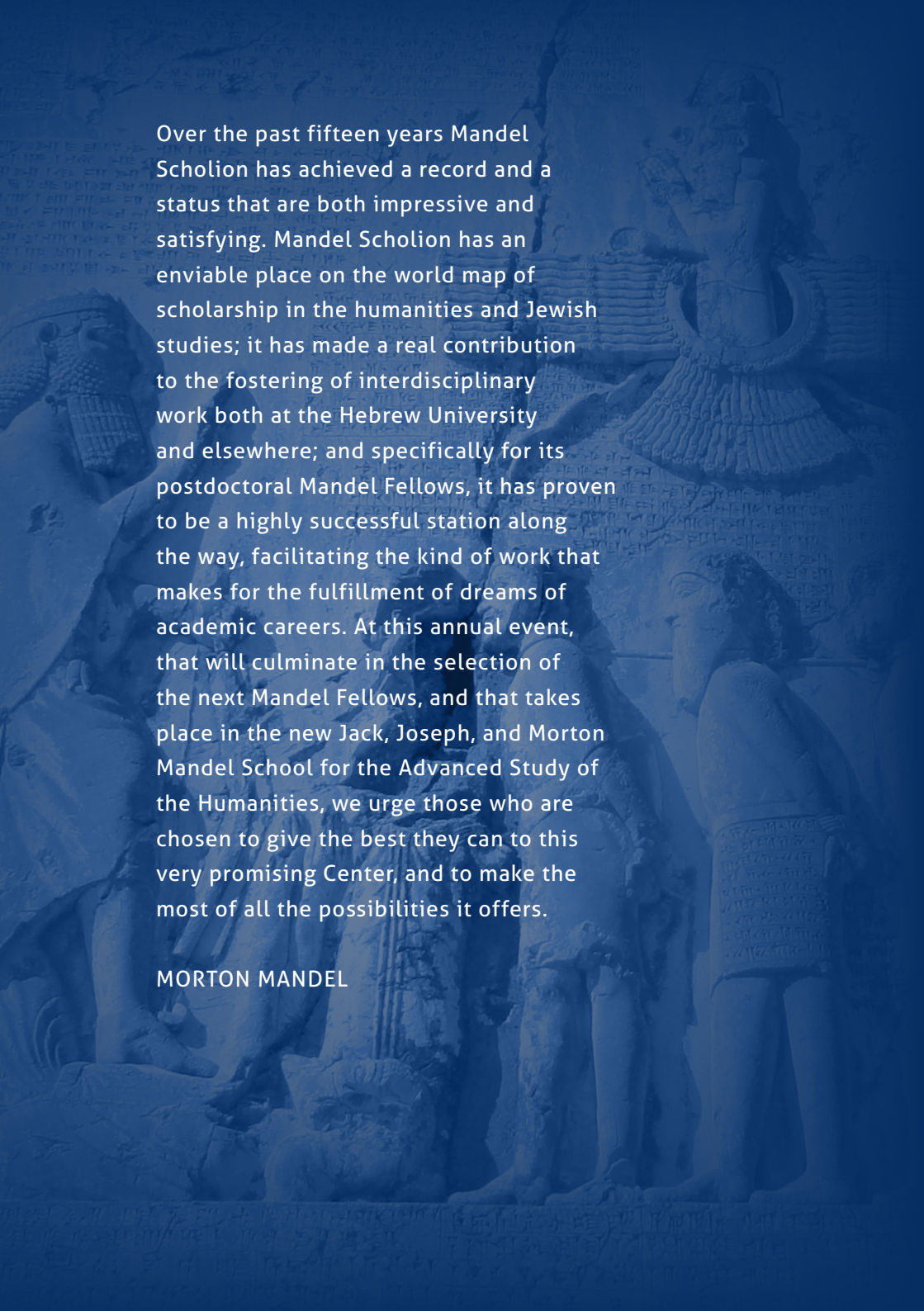
Lectures of the Finalists Competing for the
Mandel Postdoctoral Fellowships, 2017-2020

האוניברסיטה העברית בירושלים
THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

הפקולטה למדעי הרוח
FACULTY OF HUMANITIES

Over the past fifteen years Mandel Scholion has achieved a record and a status that are both impressive and satisfying. Mandel Scholion has an enviable place on the world map of scholarship in the humanities and Jewish studies; it has made a real contribution to the fostering of interdisciplinary work both at the Hebrew University and elsewhere; and specifically for its postdoctoral Mandel Fellows, it has proven to be a highly successful station along the way, facilitating the kind of work that makes for the fulfillment of dreams of academic careers. At this annual event, that will culminate in the selection of the next Mandel Fellows, and that takes place in the new Jack, Joseph, and Morton Mandel School for the Advanced Study of the Humanities, we urge those who are chosen to give the best they can to this very promising Center, and to make the most of all the possibilities it offers.

MORTON MANDEL

ABOUT THE CENTER

The Mandel Scholion Center was founded in 2002 as a cooperative project of the Hebrew University and the Mandel Foundation. Its original aim was to encourage interdisciplinary research paths that will place Jewish studies at the heart of cultural discourse in Israel and abroad and also secure the Hebrew University's position as the leading institution in the field; with the beginning of its second decade its mandate was expanded to the full gamut of the humanities. Located on the second floor of the Mandel Building, the Center strives to create, with the generous support of the Mandel Foundation, a new kind of academic community in the humanities—one that is multi-aged, interdisciplinary, lively and vibrant, and which fosters productive and friendly discourse.

SCHOLION ACADEMIC COMMITTEE 2016/17

Ex officio:

Prof. Menahem Ben-Sasson* – President of the Hebrew University
Prof. Asher Cohen – Rector of the Hebrew University
Prof. Dror Wahrman – Dean of the Faculty of Humanities
Prof. Israel Yuval – Academic head of the Jack, Joseph, and Morton Mandel School for Advanced Studies in the Humanities
Prof. Oded Irshai – Academic head of Mandel Institute of Jewish Studies
Prof. Daniel R. Schwartz – Academic head of Mandel Scholion

Members of Hebrew University's Faculty of Humanities:

Prof. Anna Belfer-Cohen (archaeology)
Prof. Ilana Pardes* (general and comparative literature)
Prof. Carl Posy (philosophy)
Prof. Edwin Seroussi (musicology)
Prof. Ofra Tirosh-Becker* (Hebrew and Jewish Languages)
Prof. Yfaat Weiss (history and Jewish history)

Members from other institutions:

Prof. Peter Miller – Bard College, New York
Prof. Judith Olszowy-Schlanger – École pratique des hautes études, Sorbonne

*Not participating in selection of Mandel Fellows this year

Ayelet Libson studied Jewish Thought at the Hebrew University and completed her doctorate at New York University. She is currently a Lady Davis Postdoctoral Fellow at the Hebrew University. Her dissertation, "Radical Subjectivity: Law and Self-Knowledge in the Babylonian Talmud," examined the emergence of an individual's knowledge of both physical and mental states as a determining legal consideration among the rabbis of late antiquity. Her research proposal for Mandel Scholion consists of two projects, one focusing on rabbinic jurisprudence concerning problems such as the nature of obligation and law's generality, while the other traces transitions in the development of several rabbinic terms denoting the inner world.

Intensifying Intention: The Inner World in Rabbinic Literature

Rabbinic law is primarily focused on actions performed by the individual, yet the interior world also plays a significant role in determining the law through concepts such as intention, will, and thought. This phenomenon is pervasive throughout rabbinic literature, yet has received surprisingly little scholarly attention.

This lecture explores the rabbinic turn to the inner world, revealing its transformation throughout rabbinic literature. While the early corpus of Tannaitic law recognized an internal mental world, that world was severely circumscribed, reflecting a subject defined primarily by action. By contrast,

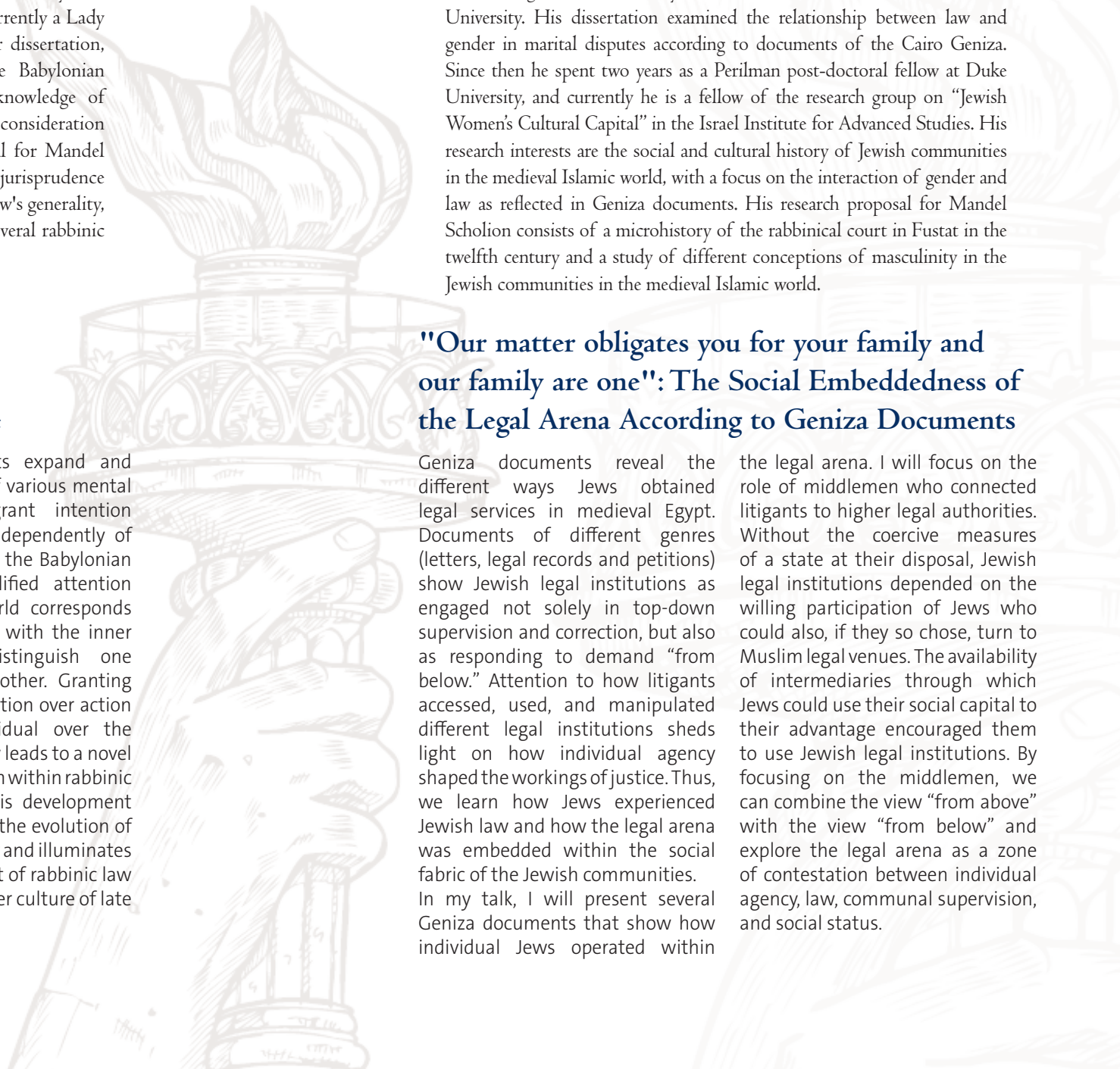
later rabbinic texts expand and intensify the role of various mental categories and grant intention significant value independently of action. Especially in the Babylonian Talmud, this amplified attention to the mental world corresponds to a preoccupation with the inner workings that distinguish one individual from another. Granting precedence to intention over action and to the individual over the collective ultimately leads to a novel strain of antinomism within rabbinic law. Uncovering this development sheds new light on the evolution of rabbinic subjectivity and illuminates a fundamental facet of rabbinic law as part of the broader culture of late antiquity.

Oded Zinger studied history and Near Eastern studies at Princeton University. His dissertation examined the relationship between law and gender in marital disputes according to documents of the Cairo Geniza. Since then he spent two years as a Perilman post-doctoral fellow at Duke University, and currently he is a fellow of the research group on "Jewish Women's Cultural Capital" in the Israel Institute for Advanced Studies. His research interests are the social and cultural history of Jewish communities in the medieval Islamic world, with a focus on the interaction of gender and law as reflected in Geniza documents. His research proposal for Mandel Scholion consists of a microhistory of the rabbinical court in Fustat in the twelfth century and a study of different conceptions of masculinity in the Jewish communities in the medieval Islamic world.

"Our matter obligates you for your family and our family are one": The Social Embeddedness of the Legal Arena According to Geniza Documents

Geniza documents reveal the different ways Jews obtained legal services in medieval Egypt. Documents of different genres (letters, legal records and petitions) show Jewish legal institutions as engaged not solely in top-down supervision and correction, but also as responding to demand "from below." Attention to how litigants accessed, used, and manipulated different legal institutions sheds light on how individual agency shaped the workings of justice. Thus, we learn how Jews experienced Jewish law and how the legal arena was embedded within the social fabric of the Jewish communities. In my talk, I will present several Geniza documents that show how individual Jews operated within

the legal arena. I will focus on the role of middlemen who connected litigants to higher legal authorities. Without the coercive measures of a state at their disposal, Jewish legal institutions depended on the willing participation of Jews who could also, if they so chose, turn to Muslim legal venues. The availability of intermediaries through which Jews could use their social capital to their advantage encouraged them to use Jewish legal institutions. By focusing on the middlemen, we can combine the view "from above" with the view "from below" and explore the legal arena as a zone of contestation between individual agency, law, communal supervision, and social status.

Daniel Lav studied French Literature at the University of Chicago and completed an M.A. and Ph.D. in Islamic and Middle Eastern Studies at the Hebrew University of Jerusalem. Currently a Rothschild Fellow and Transregional Institute Fellow at Princeton University, his research focuses on Islamic theology and political theology, with special reference to the salafi school and its pre-modern forebears. His book *Radical Islam and the Revival of Medieval Theology* (Cambridge, 2012), based on his M.A. thesis, traces the revival of a medieval polemic on the nature of faith and its role in theo-political disputes in the twentieth century. His doctoral dissertation analyzes Ibn Taymiyya's theological system and its modern-day 'theonomic' application in response to legal-political secularization in the Muslim world. Lav's proposed research project for Mandel Scholion is titled "The One and the Many: Being and Power in Islamic Theology."

A God One Can Worship: Contesting Ontotheology in Medieval Damascus

Medieval Muslim theology commonly defined God in an ontological register. The ubiquity of the formal ontological framework testified to the broad diffusion of Greek-Hellenistic thought in the Islamic milieu, not only among the Islamic philosophers, but also within the predominant Ash'ari school.

In my lecture I will address a thoroughgoing critique of this Islamic ontotheology by the Syrian Hanbali theologian Ibn Taymiyya (d. 1328 C.E.). Unlike earlier Hanbalis who had shunned scholastic disputation, Ibn Taymiyya engaged the rationalist theologians and philosophers on their own terms. Attacking the priority ascribed to metaphysics, he elaborated a philosophically coherent defense of scriptural religion in which the ontological differences between

God and creation are subsumed under the theme of God's power. Underlying the critique is a fundamental concern for the specific and concrete being of God, as an actor and as an object of worship, which, Ibn Taymiyya argued, was obfuscated by the abstract ontological formulae.

This critique brings into relief two contrasting and originally distinct axes of transcendence: a cratological (i.e. power-focused) axis deriving from the ancient Near East, and an ontological one deriving from ancient Greece. Using Ibn Taymiyya's polemics as an opening, I argue that the intersection of these axes in medieval theology was a source of fecund tension that reverberated throughout such topics as the divine attributes and the love relation between God and humans.

Jonathan Brack is an historian of the medieval and early modern Islamic world and the Mongol Empire. He completed his B.A. and M.A. in Middle Eastern History at the Hebrew University. His University of Michigan Ph.D. dissertation examines the fashioning of new discourses on authority and sacral kingship in the 13th-14th centuries in Mongol-ruled Iran. He is currently a postdoctoral fellow at HUJI in the ERC project on "Mobility, Empire, and Cross-Cultural Contact in Mongol Eurasia." His research proposal for Mandel Scholion includes two projects: the first investigates the thereafter as a site of translation, polemics, and conversion in medieval Iran; the second examines cross-cultural exchanges and the formation of new Islamic political vocabularies after the Mongols.

Rashid al-Din, Muhammad, and the Buddha: A Polemic against Reincarnation in Mongol Iran

Under Mongol rule (1258–1336), Iran experienced an influx of Buddhist monks who traveled from across Asia to benefit from Mongol court patronage, creating new possibilities for inter-Asian interactions and cross-cultural exchanges. One of the best studied expressions of this encounter is the "Life of Buddha" in the Indian section of a world history written by Rashid al-Din (d. 1317), who was the Iranian vizier and a Jewish convert to Islam. His account is celebrated not only for being the best informed Muslim depiction of Buddhism, but also as an attempt to make the Dharma comprehensible, and even acceptable, for a Muslim audience. That Rashid al-Din, however, also authored three treatises against the Buddhist belief in reincarnation, one of which was appended at the end

of his "favorable" account on the Buddha, has hardly been noted.

In my lecture, I examine this neglected aspect of the inter-ecumenical exchange under the Mongols to explore how the Iranian vizier reshaped the afterlife of his Muslim Mongol patrons. My lecture situates Rashid al-Din's concern with reincarnation and resurrection within the broader context of his theological writing, especially his attempt to establish a Muslim theological foundation for the sacral kingship of Chinggis Khan's offspring, and to explain its relationship with Muslim prophethood. Rashid al-Din's refutations suggest that in medieval Iran cultural brokerage was as much about creating difference as it was about transgressing boundaries.

Yosi Yisraeli graduated from the School of Historical Studies at Tel-Aviv University, where he wrote his doctoral dissertation on the theological and exegetical thought of the converted bishop of Burgos, Pablo de Santa María (ca. 1352-1435). He was a graduate fellow at the Katz Center for Advanced Judaic Studies at the University of Pennsylvania, and is currently a postdoctoral fellow at the Center for the Study of Conversion and Inter-Religious Encounters of Ben-Gurion and Bar-Ilan Universities. His research proposal for Mandel Scholion focuses on the development of new theological, exegetical, and historical knowledge among Jews and Christians in the first decades of the mass-conversions in Spain.

What were Jesus and His Disciples Singing at the Last Supper? The Converso Crisis and the Jewish History of the Church

The mass conversions of Jews to Christianity in the 14th and 15th centuries created a series of social-religious entanglements that radically called into question the constituent elements of being Jewish or Christian. Recent studies suggest that in these particular circumstances notions of blood and ethnicity were elevated into principle factors in determining religious identities, thus perhaps paving the path for modern notions of race. However, these exclusive ideas were not the sole products of this vigorous intellectual scene. In those same years competing theological models that aimed to reconcile Jewish elements within Christian identity were also developed—not as fringe elements of crypto-Judaism, but as a part

of alleged Christian and Jewish orthodoxies. Through new readings in their shared traditions, Jews, Christians and converts were able to recover or reimagine forgotten layers in the Jewish and even rabbinic history of the Church, in a manner that secured (from their different perspectives) the singular role of Israel in the divine plan of salvation. Although these efforts failed to prevent the establishment of the Spanish Inquisition and the blood-purity regulations, the new critical and path-breaking knowledge they produced survived via different scholarly channels and played a significant role in the transformation of Christian scholarship in the 15th and 16th centuries, far beyond the immediate context of the converso crisis.

Karma Ben Johanan completed her MA in comparative religion through Tel Aviv University's Adi Lautman interdisciplinary program for outstanding students, and her doctorate at Tel Aviv University's School of Historical Studies. Her dissertation focuses on reciprocal theological perceptions of Orthodox Jews and Roman-Catholic Christians in the decades following the Second Vatican Council. She taught at the Pontifical Gregorian University in Rome and was a visiting scholar at the Pope John XXIII Center for Religious Studies in Bologna; currently she is a Fulbright Fellow in history at the University of California, Berkeley. Her research focuses on the cultural and intellectual history of religion, particularly issues of religious identity in contemporary Christian and Jewish communities in Europe, Israel, and the United States. Her research proposal to Mandel Scholion focuses on contemporary Jewish and Christian missionary movements, and on the way in which conservative religious communities respond to the global crisis of liberalism.

The Price of Brotherhood: The Jews in Contemporary Catholic Thought and the Fate of Theology

At the Second Vatican Council (1962-1965) the Roman Catholic Church reformulated its attitude towards the modern world through rigorous theological discussions. One of the Council's most important revolutions was the change it introduced in the Catholic doctrine on the Jews. Many saw the discussion of the Jews as epitomizing the Council's entire endeavor, as it placed human rights, freedom of religion, brotherhood, and respect for the Other at the center of the Church's enterprise. However, in the following decades, the legacy of the Council itself became an identity crisis which divided the Catholic world. Some viewed the Council as a healthy move that made the Church into a relevant spiritual power in the Modern world. For others, it created

a break in tradition, and sold the core of its faith for a mess of pottage. My lecture will examine the post-Vatican II ecclesiastical discussion of the Jews in light of processes of deconstruction and re-crystallization of Catholic identity. I will argue that the shift in the Catholic discourse on the Jews from a theological-intellectual plane to an ethical-symbolic plane reflects a far-reaching transformation in the status of theology—which began to be perceived as dangerous in conservative Catholic circles and as outdated and irrelevant in liberal Catholic ones. These processes, in which the center of the gravity of the Catholic discourse was changed beyond recognition, indicate a deep hermeneutic shift, and in fact an intrinsic transformation of the entire Christian project.

Allegra Fryxell completed her doctorate in history at Cambridge in 2016; she specializes in the modern intellectual and cultural history of Western Europe and North America. Her dissertation examined alternative conceptions of time and temporality in European modernism, ca.1890-1940, across Britain, France, Germany, America, and Italy. Currently a postdoctoral fellow at Tel Aviv University, she is expanding her dissertation into a monograph about four “modalities” or conceptions of time during this period that presented significant challenges to linear or Newtonian “clock-time” in philosophy, psychology, music, theatre/film, and science fiction. She is also starting a new project, which she hopes to pursue at Mandel Scholion, on the meanings and beliefs associated with coloured light, sound, and chromotherapy. This will add two further dimensions (colour and sound) to the invisible universe of time.

Once upon a time(s): Reality, Temporality, and Modernity

The “tempo” of Western modernity has been a frequent focus of historical scholarship since E. P. Thompson’s ground-breaking study of work discipline, time, and capitalism in 1967. More recently, historians such as Wolfgang Schivelbush, Stephen Kern, François Hartog, and Reinhart Koselleck have argued for an “acceleration” or “compression” in conceptions of time and a “rupture” in lived experience from ca.1880 to 1940, suggesting that moderns experienced a present world torn asunder from the past that was rapidly advancing toward an unknown future. My lecture will present an equally pervasive understanding of times and temporalities in modernism that challenges these orthodox conceptions of modernity as a period that was seemingly speeding up, severed from the past, and/or defined by relativity theory. Drawing upon examples in popular philosophy, science fiction, music, and theatre, I will argue that a “palimpsestic” modality heavily influenced by French philosopher Henri Bergson’s concept of *durée* (duration) better encapsulates the complex time consciousness of late nineteenth- and early twentieth-century Europe and America, and how historical understandings of modern temporality and historicity have overlooked this important element of the modern condition. The numerous scientists, philosophers, artists, and writers who engaged with time theories, time estimation, and strategies of temporal fragmentation exemplify how modernity was not always futural and how analogic conceptions of past/present gave rise to a temporal perspective that emphasised the instability of any kind of chronology.

Golan Gur studied musicology at Tel Aviv University and at the University of Munich. After completing his doctoral studies in 2013 at the Humboldt University of Berlin, he was a Newton International Fellow at the University of Cambridge and a postdoctoral researcher at the Katz Center for Advanced Judaic Studies, University of Pennsylvania. He taught at Tel Aviv University, the Humboldt University, and the University of Arts in Berlin. His first monograph (Bärenreiter, 2013) is an interdisciplinary study of Arnold Schoenberg and avant-garde notions of musical progress. His research proposal for Mandel Scholion consists of two projects: a monograph on musical thinking and political aesthetics in the former German Democratic Republic, and a study expanding his research of music and the labour movement to Germany between the second half of the nineteenth century and the interwar period.

Music as Politics: Hanns Eisler and the Aesthetics of Socialist Realism

In what sense is music political, and to what extent can music – notoriously the most abstract of all arts – shape political consciousness? This question has been debated for nearly two centuries and I would like to present one example: that of Hanns Eisler, who was one of the most politically-engaged musicians of the twentieth century. Active in revolutionary circles in 1920s Berlin, he was also the composer of the national anthem of the German Democratic Republic, to which he moved in 1949 after exile in the US and appearing before the House Un-American Activities Committee. He was committed to the notion that music should address political issues and support the workers’ class

struggle. I explore key elements of Eisler’s music aesthetics in relation to the concept of socialist realism. Understood as both a cultural policy and a theory of art, socialist realism, I argue, stood for a variety of approaches and artistic strategies, not all of them in line with Soviet and East German official cultural doctrines. Specifically, I analyze the way Eisler’s work brought together some of the features of musical modernism with the musical traditions of the historical labour movement in Germany and Austria. On this basis, I propose that political genres of music, long held to be obsolete, are in fact highly relevant for the understanding of the social and ideological function of music.

THURSDAY

12.1.2017

MANDEL BUILDING, 5TH FLOOR, ROOM 530

יום חמישי

י"ד בטבת תשע"ז 12.1.2017

בניין מנדל, קומה 5, חדר 530

- 09:00 **ASHER COHEN** (Rector of the Hebrew University)
Greetings
DANIEL R. SCHWARTZ (academic head of Mandel Scholion)
Opening remarks
- 09:15 **AYELET LIBSON**
Intensifying Intention: The Inner World in Rabbinic Literature
- 09:45* **ODED ZINGER**
"Our matter obligates you for your family and our family are one":
The Social Embeddedness of the Legal Arena According to Geniza Documents
- 10:15 **DANIEL LAV**
A God One Can Worship: Contesting Ontotheology in Medieval Damascus
- 10:45* **JONATHAN BRACK**
Rashid al-Din, Muhammad, and the Buddha: A Polemic against Reincarnation in Mongol Iran
- 11:15 **BREAK**
- 11:30* **YOSI YISRAELI**
What were Jesus and His Disciples Singing at the Last Supper?
The Converso Crisis and the Jewish History of the Church
- 12:00* **KARMA BEN JOHANAN**
The Price of Brotherhood: The Jews in Contemporary Catholic Thought and the Fate of Theology
- 12:30 **ALLEGRA FRYXELL**
Once upon a time(s): Reality, Temporality, and Modernity
- 13:00* **GOLAN GUR**
Music as Politics: Hanns Eisler and the Aesthetics of Socialist Realism

* The lecture is in Hebrew

- 09:00 **אשר כהן** (רקטור האוניברסיטה העברית)
ברכות
דניאל שוורץ (ראש אקדמי של מרכז מנדל סכוליון)
דברי פתיחה
- 09:15* **איילת ליבסון**
כוונה מוגברת: העולם הפנימי בספרות חז"ל
- 09:45 **עודד זינגר**
"עניין זה של כולנו מחייב אותך כי משפחתך ומשפחתנו אחת הן":
חברה ומשפט בתעודות הגניזה הקהירית
- 10:15* **דניאל לב**
אל שניתן לעבדו: הביקורת על האונטותיאולוגיה בדמשק בימי הביניים
- 10:45 **יהונתן בראק**
רשיד אל-דין, מוחמד והבודהא: פולמוס נגד גלגול נשמות באיראן
המונגולית
- 11:15 **הפסקה**
- 11:30 **יוסי ישראלי**
מה שרו ישו ותלמידיו בסעודה האחרונה? משבר הקונברסוס וההיסטוריה היהודית של הכנסייה
- 12:00 **כרמה בן יוחנן**
מחיר האחוה: היהודים במחשבה הקתולית בת זמננו וגורל התיאולוגיה
- 12:30* **אלגרה פריקסל**
היה היה(ן): ריאליזם, טמפורליות, ומודרניות
- 13:00 **גולן גור**
מוזיקה כפוליטיקה: הנס אייזלר והאסתטיקה של הריאליזם הסוציאליסטי

*הרצאה באנגלית

גולן גור למד מוזיקולוגיה באוניברסיטת תל אביב ובאוניברסיטת מינכן. את הדוקטורט כתב באוניברסיטת הומבולדט בברלין. לאחר מכן המשיך לבתר-דוקטורט באוניברסיטת קיימברידג', ולבתר-דוקטורט נוסף במכון כץ ללימודים מתקדמים במדעי היהדות באוניברסיטת פנסילבניה. ספרו הראשון עסק בארנולד שנברג ורעיונות של קידמה והתפתחות היסטורית בתיאוריה האומנותית של האוונגרד. הצעת המחקר שלו למנדל סכוליון כוללת שני פרויקטים: הראשון עוסק בקשר שבין חשיבה מוזיקאלית ואסתטיקה פוליטית בגרמניה המזרחית לשעבר, והשני מרחיב את העיסוק במוזיקה ותנועת העבודה לגרמניה של החצי השני של המאה התשע-עשרה וראשית המאה העשרים.

אלגרה פריקסל סיימה את הדוקטורט שלה באוניברסיטת קיימברידג' ב-2016. היא מתמחה בהיסטוריה אינטלקטואלית של מערב אירופה וצפון אמריקה בעת החדשה, ועבודת הדוקטורט שלה מתמקדת במושגים של זמן באירופה המודרנית (1890-1940 לערך) — בבריטניה, צרפת, גרמניה, אמריקה ואיטליה. כעת היא פוסט-דוקטורנטית באוניברסיטת תל אביב ושוקדת על הרחבת עבודת הדוקטורט שלה לספר שיעסוק במודלים וחוויות של זמן בתקופה זו. מושגים אלה הציבו אתגר למושגי זמן יא ליניאריים או ניוטוניים בפילוסופיה, בפסיכולוגיה, במוזיקה, בתיאטרון/קולנוע, ואף במדע בדיוני. במקביל היא החלה בפרויקט חדש, אותו היא מקווה להמשיך במנדל סכוליון, על משמעויות ואמנות הקשורות לאור, קול [sound] וכרומותרפיה, דברים העשויים להוסיף שני ממדים חדשים [צבע וקול] לאוניברסליות הבלתי-נראית של זמן.

מוזיקה כפוליטיקה: הנס אייזלר והאסתטיקה של הריאליזם הסוציאליסטי

ההון. בהרצאתי אבחן מוטיבים מרכזיים באסתטיקה המוזיקאלית של אייזלר תוך התמקדות במושג של ריאליזם סוציאליסטי הן כתיאוריה אסתטית והן כהיבט של פוליטיקה התרבות הקומוניסטית. מנקודת מבט זו, הריאליזם הסוציאליסטי כולל גישות אומנותיות מגוונות אשר אינן בהכרח עולות בקנה אחד עם הדוקטרינות הרשמיות של גרמניה המזרחית ורוסיה הסובייטית. באמצעות ניתוח מוזיקאלי וקריאה בכתביו התיאורטיים של אייזלר, אעמוד על האופן בו שילב בעבודתו כמה מהמאפיינים של המודרניזם המוזיקאלי עם מסורות מוזיקאליות היסטוריות של תנועת העבודה בגרמניה ואוסטריה. בהתבסס על כך, אטען כי המוזיקה של אייזלר - כמו גם ז'אנרים נוספים של מוזיקה פוליטית הנחשבים כיום לאנכרוניסטיים - הינם בעלי חשיבות מרכזית להבנת הפונקציה החברתית והאידיאולוגית של המוזיקה.

מהו טיבה הפוליטי של המוזיקה? כיצד יכולה המוזיקה - לדעת רבים צורת האומנות המופשטת ביותר - לשמש ככלי לעיצוב תודעה פוליטית? שאלות אלו נידונו מזה שנים רבות ובהרצאתי אבקש להתמקד בדוגמה אחת בלבד: המלחין הנס אייזלר, שהיה בין המוזיקאים הבולטים ביותר של המאה העשרים אשר שילבו ביצירותיהם תכנים ורעיונות פוליטיים. בראשית דרכו היה אייזלר פעיל בחוגים מהפכניים בברלין של רפובליקת ויימאר. בהמשך עבר לארה"ב, אותה נאלץ לעזוב לאחר עדות בפני "ועדת בית הנבחרים לפעילות אנטי-אמריקאית". משנת 1949 ועד מותו בשנת 1962 היה פעיל בגרמניה המזרחית ואף הלחין את ההמנון הלאומי שלה. אייזלר ראה עצמו מחויב להשקפה לפיה המוזיקה יכולה וצריכה למפלל בנושאים פוליטיים וכי על מוזיקאים מוטלת החובה לתרום להשגת מטרותיו של מעמד הפועלים במאבקו נגד בעלי

היה היה(ו): ריאליזם, טמפורליות, ומודרניות

אטען שמודלים "פלימפסטטיים", המושפעים מאוד על ידי מושג ה"משך" (durée) של הפילוסוף הצרפתי אנרי ברגסון, קולעים טוב יותר למודעות המורכבת לזמן באירופה ובאמריקה בסוף המאה ה-19 וראשית המאה ה-20, ופרשנים היסטוריים של טמפורליות והיסטוריות מודרנית לא שמו לב ליסוד חשוב זה במצב האדם בתקופה המודרנית. מדענים, פילוסופים, אמנים וסופרים שעסקו בתיאוריות של זמן, הערכת זמן, ואסטרטגיות של פרגמנטציה טמפורלית מדגימים את העובדה שמודרנה אינה תמיד מכוונת כלפי העתיד, ומלמדים שמושגים אנלוגיים של עבר/הווה הולידו פרספקטיבה טמפורלית המדגישה את חוסר היציבות של כל סוג של כרונולוגיה.

ה"קֶצֶב" של מודרניות מערבית נדון באופן תדיר במחקר ההיסטורי מאז פרסום מחקרו פורץ הדרך של א"פ תומפסון על משמעת עבודה, זמן, וקפיטליזם (1967). בזמן האחרון טענו היסטוריונים דוגמת וולפגנג שיבלבוס, סטפן קרן, פרנסואה הרטוט וריינהרט קוסלק ששנות המודרניות (1890-1940 לערך) ראו "האצה" או "כיווץ" במושגי זמן ולכן גם "שבר" בחוויית החיים; לדידם, חוויית בני התקופה היא הייתה של עולם שנקרע מן העבר ודילג במהרה כלפי עתיד לא נודע. בהרצאתי אציג הבנה אחרת, אף היא רווחת, של זמנים וטמפורליות במודרנה, הבנה המציבה סימן שאלה ליד ההנחות האורתודוכסיות לגבי המודרנה כתקופה מואצת כביכול, הקרועה מן העבר שלה ומוגדרת על ידי תורת היחסות. בהסתמך על דוגמאות מפילוסופיה ופופולארית, מדע בדיוני, מוזיקה ותיאטרון,

כרמה בן יוחנן השלימה תואר שני במדעי הדתות במסגרת התכנית הבין-תחומית לתלמידים מצטיינים ע"ש עדי לאוטמן באוניברסיטת תל אביב. היא כתבה את עבודת הדוקטור שלה בביה"ס להיסטוריה באוניברסיטת תל אביב על תפיסות תיאולוגיות הדדיות של יהודים-אורתודוקסים ונוצרים קתולים מאז ועידת הוותיקן השנייה ועד היום. היא לימדה באוניברסיטה הגאוריאנית ברומא והייתה חוקרת אורחת במרכז ללימודי דתות על-שם האפיפיור יוחנן העשרים ושלושה בבולוניה; כיום היא עמיתת פולברייט במחלקה להיסטוריה באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי. מחקרה עוסק בהיסטוריה תרבותית ואינטלקטואלית של הדת, ובפרט בשאלות של זהות דתית בקהילות נוצריות ויהודיות בנות זמננו באירופה, בישראל ובארצות הברית. הצעת המחקר שלה למנדל סכוליון עוסקת בתנועות מיסיונריות עכשוויות, ובאופן שבו מגיבות מסורות דתיות שמרניות למשבר הליברליזם העולמי.

יוסי ישראלי הנו בוגר בית הספר להיסטוריה של אוניברסיטת תל-אביב, בו כתב את עבודת הדוקטור על מחשבתו התיאולוגית-פרשנית של הבישוף המומר פבלו דה-סנטה מריה (בערך 1352-1435). במהלך לימודיו היה עמית במכון כץ ללימודי יהדות מתקדמים באוניברסיטת פנסילבניה, וכיום הוא עמית מחקר במרכז לחקר המרות-דת ויחסים בין-דתיים של אוניברסיטאות בן-גוריון ובר-אילן. הצעת המחקר שלו למנדל סכוליון מתמקדת בהתפתחותו של ידע תיאולוגי, פרשני והיסטורי חדש בקרב יהודים ונוצרים, בעשורים הראשונים להמרות הדת ההמוניות בספרד.

מחיר האחוה: היהודים במחשבה הקתולית בת זמננו וגורל התיאולוגיה

גרמה הוועידה נזק גדול: היא יצרה שבר במסורת הקתולית ומכרה את עיקרי האמונה בנזיד עדישים. מורשת ועידת הוותיקן השנייה הפכה לסוגיה זהותית מן המעלה הראשונה, שפילגה את העולם הקתולי פילוג עמוק. בהרצאה זו אבחן את הדיון של הכנסייה הקתולית בעם היהודי על רקע תהליכי הגיבוש והפירוק הזהותיים שעברה בעשורים שלאחר הוועידה. אטען כי התקת הדיון הקתולי ביהודים בתקופת כהונתו של האפיפיור יוחנן פאולוס השני מן המישור התיאולוגי-אינפלוקטואלי למישור האתי והסמלי משקפת תמורה מרחיקת לכת במעמדה של התיאולוגיה, שהחלה להיתפס כמסוכנת בחוגים קתוליים שמרניים וכמיושנת ובלתי רלוונטית בחוגים קתוליים ליברליים. תהליכים אלה, במסגרתם הותמר מרכז הכובד של השיח הקתולי לבלי היכר, מעידים על מפנה הרמנויטי עמוק, ולמעשה על שינוי הפרויקט הנוצרי מעיקרו.

בוועידת הוותיקן השנייה (1962-1965) ניסחה מחדש הכנסייה הרומית-קתולית את יחסה לעולם המודרני, באמצעות דיון תיאולוגי נוקב במגוון סוגיות בוערות. אחת המהפכות החשובות ביותר שחוללה הוועידה הייתה המחשבה שהציעה על מעמד של היהודים בדוקטרינה הקתולית, בסעיף הרביעי בהצהרה Nostra Aetate. רבים ראו סעיף זה כסמל לכל פועלה של הוועידה, משום שהוא ביטא בבידור את נכונותה של הכנסייה להכיר בשגיאות העבר ולהתוות דרך חדשה. באמצעות הדיון ביהודים ויתרה הכנסייה על האקסקלוסיביות שלה כעם האלוהים, ביטאה מחויבות לזכויות אדם ולחופש דת והעמידה במרכז עיסוקיה את האתיקה, האחוה והכבוד לאחר. ואולם יחסיה של הכנסייה עם המודרניות הוסיפו להסתעף בעשורים שלאחר הוועידה. היו שראו בוועידה מהלך בריא שחילץ את הכנסייה מקיפאונה והפך אותה לכוח רוחני רלוונטי בעולם. עבור אחרים,

מה שרו ישו ותלמידיו בסעודה האחרונה? משבר הקונברסוס וההיסטוריה היהודית של הכנסייה

באופן מרחיב את גבולות האורתודוקסיה של שתי הדתות. מתוך קריאות חדשות במסורות המשותפות שלהם, יהודים, נוצרים ומומרים חשפו או דמיינו רבדים נשכחים בעבר היהודי ואפילו הרבני של הכנסייה, באופן שהבטיח (מפרספקטיבות שונות) את מקומה הייחודי של ישראל בתוכנית הגאולה. המאמצים הללו לא הצליחו למנוע בסופו של דבר את מיסודן של האינקוויזיציה ותקנות טוהר הדם בשלהי המאה ה-15. ואולם הידע הביקורתי ופורץ הדרך שהם יצרו הוסיף לחלחל דרך מגוון ערוצים וקנה לעצמו השפעה על כמה מהמגמות המרכזיות של הלמדנות הנוצרית במאות ה-16 וה-17, הרחק מעבר לגבולותיו של משבר הקונברסוס.

המרות-הדת ההמוניות של יהודי ספרד במאות ה-14 וה-15 פרצו את מערך הגבולות המקובל בין יהדות ונוצרות, ואילצו את בני התקופה לחשוב מחדש על הגדרות היסוד של מיהו יהודי ומיהו נוצרי. כפי שהיסטוריונים הראו, תחת הנסיבות המשבריות הללו הפכו הדם והמוצא למרכיבים מרכזיים בהגדרת הזהות הדתית, ובכך הן אולי סללו את הדרך למושג הגזע המודרני. ואולם, רעיונות של אקסקלוסיביות דתית לא היו התוצר היחיד של זירה תוססת זו. בשנים הראשונות להמרות הדת ההמוניות התגבשו גם מודלים תיאולוגיים מתחרים, אשר ביקשו ליישב מרכיבים יהודיים בתוך הזהות הנוצרית, לא כביטוי חתרני של קריפטו-יהודיות, אלא כחלק ממאמץ לנסח

יהונתן בראק הוא היסטוריון של עולם האסלאם בימה"ב ובעת החדשה המוקדמת ושל האימפריה המונגולית. הוא למד את התואר הראשון והשני שלו בהיסטוריה של המזה"ת באוניברסיטה העברית. עבודת הדוקטור שלו, אשר הושלמה באוניברסיטת מישיגן, בוחנת את יצירתם של שיחים חדשים לגבי סמכות ומלכות קדושה במאות ה-13 ו-14 באיראן תחת המונגולים. כיום הוא פוסט-דוקטורנט באוניברסיטה העברית, בקבוצת המחקר (ERC) על "מוביליות, אימפריה, ומגעים בין-תרבותיים באירו-אסיה המונגולית". הצעת המחקר שלו למנדל סכוליון כוללת שני פרויקטים: הראשון חוקר את העולם הבא כמרחב של תרגום, פולמוס, והמרת דת באיראן של ימה"ב; השני בוחן חילופים בין-תרבותיים והיווצרותה של שפה פוליטית חדשה בעולם האסלאם אחרי המונגולים.

דניאל לב למד ספרות צרפתית באוניברסיטת שיקגו והשלים את התואר השני והדוקטורט שלו בחוג ללימודי האסלאם והמזרח התיכון באוניברסיטה העברית. בשנה הנוכחית הוא עמית רוטשילד ועמית של ה-Transregional Institute באוניברסיטת פרינסטון. מחקריו מתמקדים בתיאולוגיה אסלאמית ובתיאולוגיה פוליטית, עם דגש על האסכולה הסלפית ושורשיה בתקופה הקדם-מודרנית. ספרו Radical Islam and the Revival of Medieval Theology (קיימברידג', 2012), אשר מבוסס על עבודת המאסטר שלו, עוקב אחר תחייתו של פולמוס ימי-ביניים בנושא מהות האמונה והתפקיד שפולמוס זה שיחק בעימותים תיאולוגיים-פוליטיים במאה העשרים. הדיסרטציה שלו בוחנת את התיאולוגיה של אבן תימיה ויישומיה כיום כדוקטרינה "תיאולוגית" בתגובה לתהליכי החילון בתחומי החוק והמשטר בעולם המוסלמי. תכנית מחקרו המוצעת למנדל סכוליון נושאת את הכותרת: "האחד והרבים: ישות וכוח בתיאולוגיה האסלאמית".

רשיד אל-דין, מחמד, והבודהא: פולמוס נגד גלגול נשמות באיראן המונגולית

בהרצאתי, אבחן היבט זנוח זה של החילופים הביניים-תרבותיים תחת המונגולים, ואדון באופן שבו הוזרד האיראני עיצב מחדש את העולם הבא של פטרוניו המונגולים המוסלמים. הרצאתי קושרת בין עיסוקו של רשיד אל-דין בשאלות של גלגול נשמות ותחיית המתים לבין הקונטקסט הרחב יותר של כתיבתו התיאולוגית, תוך דגש על ניסיונו יוצא הדופן של הוזרד להעמיד בסיס תיאולוגי מוסלמי למלכותם הקדושה של צאצאיו של ג'נג'יז ח'אן, וכן לבאר את היחסים בינה לבין תפיסת הנבואה באסלאם. כתיבתו הפולמוסית של רשיד אל-דין מלמדת כי באיראן הביניים תיווך בין-תרבותי היה כרוך בייצור ובשימור שונות, באותה מידה שהתאפיינו בחציית גבולות תרבותיים.

תקופת השלטון המונגולי באיראן (1258-1336) התאפיינה בנוכחות המוגברת של נזירים בודהיסטים שהגיעו מרחבי אסיה כדי ליהנות ממנעמי החצר המונגולית, ואשר ייצרו הזדמנויות חדשות למגעים ולחילופים בין תרבותיים. אחד הביטויים הבולטים שנבחנו עד כה בהקשר זה הנו "חיייו של הבודהא" מתוך החלק על הודו בהיסטוריה העולמית של הוזרד האיראני והמומר היהודי לאסלאם רשיד אל-דין (נפטר ב-1317). חיבורו של רשיד אל-דין זכה להערכת החוקרים לא רק משום בקיאותו הגדולה של המחבר בבודהיזם, אלא גם משום היותו ניסיון להפוך את הדהרמה לדבר מובן, ואפילו כמעט מקובל, עבור קוראיו המוסלמים. לעומת זאת, העובדה שרשיד אל-דין חיבר גם שלושה כתבי פולמוס כנגד האמונה הבודהיסטית בגלגול נשמות, אשר אחד מהם אף צורף באחרית תיאורו "החיובי" של הבודהא, לא זכתה עד כה לכל התייחסות מחקרית.

אל שניתן לעבדו: הביקורת על האונטותיאולוגיה בדמשק בימי הביניים

פילוסופיים, ואשר בה ההבדלים האונטולוגיים בין האל לבין הברואים מוסברים כפועל יוצא של כוחו של האל. ביסוד הפולמוס כולו עומדת התמקדותו של אבן תימיה בישות הפרטנית הממשית של האל, כישות פעילה בעולם וכמושא-פולחן, אשר לדברי אבן תימיה אינה ניתנת לביטוי באמצעות נוסחאות אונטולוגיות מופשטות. הביקורת הזאת נגידה שני צירים של טרנצנדנטיות אשר נבעו משני מקורות נפרדים: ציר קרטולוגי (כלומר הממוקד בכוח), אשר שורשיו במזרח הקרוב הקדום, וציר אונטולוגי, אשר שורשיו ביוון העתיקה. בהתבסס על פולמוסו של אבן תימיה אני טוען כי המפגש בין שני הצירים האלה בתיאולוגיה של ימי הביניים הוליד מתח פורה אשר ניתן למצוא לו הדים בנושאים שונים ומגוונים כגון תארי האל ויחסי האהבה בין האל לבין בני האדם.

התיאולוגיה המוסלמית של ימי הביניים נהגה להגדיר את האל במשלב אונטולוגי. שכיחותה הרחבה של המסגרת האונטולוגית הפורמלית מעידה על החותם שהשאירה ההגות היוונית-ההלניסטית, לא רק על הפילוסופים המוסלמים, אלא גם על האסכולה האשעריית השלטת. הרצאתי תעסוק בביקורת כוללת כנגד אונטותיאולוגיה מוסלמית זו, שהובעה על ידי התיאולוג החנבלי אבן תימיה (נפטר בשנת 1328 לספירה). לעומת מלומדים קודמים מהאסכולה החנבלית, אשר התנזרו מכל עימות סכולסטי, אבן תימיה יצר שיח פולמוסי עם התיאולוגים הרציונליסטיים ועם הפילוסופים המוסלמים, בהתבססו על עולם המושגים שלהם עצמם. בצאתו כנגד החשיבות והקדימות אשר הוענקה למטאפיזיקה בתקופתו, אבן תימיה יצר מסכת טיעונים אשר הגנה על האורתודוקסיה החנבלית בתור שיטה קוהרנטית העומדת בקריטריונים

עודד זינגר למד היסטוריה ולימודי המזרח התיכון באוניברסיטת פרינסטון. עבודת הדוקטור שלו עסקה ביחסי הגומלין בין מגדר ומשפט בסכסוכי נישואים כפי שהם משתקפים בתעודות הגניזה הקהירית. לאחר שהגן על הדוקטורט ב-2014, הוא המשיך לפוסט-דוקטורט על שם פרלמן במרכז למדעי היהדות באוניברסיטת דיוק בצפון קרוליינה. השנה הוא חבר במכון הישראלי ללימודים מתקדמים בקבוצת מחקר בנושא "ההון התרבותי של נשים יהודיות מימי הביניים ועד תחילת המאה העשרים". תחומי התעניינותו עוסקים בהיסטוריה החברתית והתרבותית של הקהילות היהודיות בעולם האסלאמי בימי הביניים, ובמיוחד בקשר בין מגדר למשפט כפי שהוא משתקף בתעודות הגניזה. הצעת המחקר שלו למגדל סכוליון כוללת שני פרויקטים: הראשון הוא מיקרו-היסטוריה של בית הדין הרבני בפסטאט במאה ה-12, והשני מתחקה אחר תפיסות שונות של גבריות בקהילות היהודיות בעולם האסלאם בימי הביניים.

איילת ליבזון למדה מחשבת ישראל באוניברסיטה העברית, והשלימה את עבודת הדוקטורט שלה באוניברסיטת ניו יורק. כיום היא עמיתת לידי דיוויס באוניברסיטה העברית. עבודת הדוקטור שלה, "סובייקטיביות רדיקלית: משפט וידיעה-עצמית בתלמוד הבבלי", עסקה בעליית הידע של אדם על מצבו הפיזי והמנטלי כקריטריון משפטי מכריע בקרב חכמי התלמוד. הצעת המחקר שלה למגדל סכוליון כוללת שני פרויקטים: האחד מתרכז בתורת המשפט התלמודית בנוגע לבעיות כגון טיבה של החובה המשפטית ובעיית כלליות החוק, בעוד השני מבקש לעקוב אחר התפתחותם של מושגים שונים בספרות חז"ל המציינים את עולמו הפנימי של הסובייקט.

"עניין זה של כולנו מחייב אותך כי משפחתך ומשפחתנו אחת הן": חברה ומשפט בתעודות הגניזה הקהירית

היהודית. אתמקד במיוחד בתפקידים של המתווכים אשר קישרו בין בעלי הדין לבין מוסדות הדין היהודיים. מכיוון שלא עמדו לרשות המוסדות אמצעי האכיפה של השלטון, הם היו תלויים במידה רבה ברצון בעלי הדין לפנות אליהם ולא למוסדות המוסלמיים. גורם מרכזי אשר עודד יהודים לבחור במוסדות הקהילתיים היה האפשרות להשתמש במתווכים המופרים להם ועל ידי כך לנצל קשרים חברתיים המבוססים על אתוס תרבותי של הדדיות, תיווך ופטרונות כדי לשפר את מצבם בהליך המשפטי. בחינת הזירה המשפטית דרך פעילותם של המתווכים מאפשרת לנו לשלב את המבט "מלמעלה" עם המבט "מלמטה", ולראות את הזירה המשפטית כמרחב דינמי שבו הלכה, פיקוח קהילתי, קשרים חברתיים, ומעמד שזורים זה בזה.

תעודות הגניזה פותחות צוהר לדרכים שבהן השתמשו יהודים במערכת המשפטית במצרים בימי הביניים. התמונה העולה מתעודות מסוגות שונות (מכתבים אישיים, מכתבי בקשה רשמיים ותעודות משפטיות) היא שמוסדות הדין לא עסקו בפיקוח ואכיפה בלבד, אלא גם הגיבו לדרישה "מלמטה", מחברי הקהילה עצמם. ניתוח הדרכים בהן בעלי הדין תמרנו בין מוסדות הדין, והפעילו מנופי לחץ עליהם, מאפשר לנו לבחון איך הסוכנות (agency) של יחידים עיצבה את הפעילות של מערכת המשפט. מתוך כך, אנו למדים איך חוו יהודים מן השורה את ההלכה ואת מוסדות הדין, ועד כמה המערכת המשפטית הייתה מוטמעת במארג החברתי של הקהילות היהודיות. בהרצאה אציג מספר תעודות גניזה המראות כיצד פעלה מערכת המשפט

כוונה מוגברת: העולם הפנימי בספרות חז"ל

מאחרים יותר מרחיבים ומדגישים את תפקידיהם של מגוון קטגוריות מנטליות ומעניקים לכוונה ערך משמעותי במנותק מהמעשה המשפטי. בייחוד בתלמוד הבבלי, תשומת הלב המוגברת לעולם המנטלי קשורה להתמקדות בהתרחשויות הפנימיות המבחינות בין אדם לאחד לאחר. הענקת בכורה לכוונה על פני המעשה ולאיינדיבידואל על פני הקולקטיב מוליכה אל עבר תפיסה חדשה ואנטי-נומיסטית בתוך החוק התלמודי. חשיפת התפתחות זו מטילה אור חדש על התפתחות הסובייקטיביות התלמודית ומאירה היבט יסודי של החוק התלמודי כחלק מהתרבות של העת העתיקה המאוחרת.

ההלכה התלמודית מתרכזת בעיקר במעשיו של האינדיבידואל, אך העולם הפנימי אף הוא משמש בתפקיד מרכזי בקביעת ההלכה באמצעות מושגים כגון כוונה, רצון ומוחשבה. תופעה זו רווחת בכל ספרות חז"ל, אך למרבה ההפתעה זכתה למחקר מועט וכללי.

הרצאה זו בוחנת את הפנייה התלמודית לעולם הפנימי וחושפת את השינוי שעבר עולם זה לאורך ספרות חז"ל. בעוד הקורפוס המוקדם של הספרות התנאית הכיר בעולם פנימי מנטלי, עולם זה מוגבל ביותר ומשקף סובייקט המוגדר בעיקרו על ידי מעשים. לעומת זאת, טקסטים

דברי ברכה של פרופ' מנחם בן-ששון, נשיא האוניברסיטה ויו"ר הוועדה האקדמית של מנדל סכוליון

מי שבא לברך את המשתתפים - מועמדים, מורים, תלמידים, אורחים נכבדים - באירוע המכריע של תהליך בחירת מלאי מנדל לשלוש השנים הנפתחות בתשע"ח, קשה לו שלא לשים לב לכך, שמדובר במלאים שיפתחו את המאה השנייה בתולדות האוניברסיטה שלנו. בקיץ תרע"ח, לא רחוק מכאן בהר הצופים, הונחה אבן היסוד (ליתר דיוק: הונחו אבני היסוד) של האוניברסיטה העברית, וכאן גם נפתחו בזה אחר זה מכוני האוניברסיטה, הלכה למעשה, כעבור כמה שנים. שלושים שנה לאחר מכן יוכרז על מדינת ישראל. בעיני אלה הן אבני הפינה לחברה ולמדינה שלנו. כאן נקודת ציון - גיאוגרפית ותכנית - לבנייתה של חברה מודרנית.

בהקשר זה ראוי לשוב למסמך היסודי ביותר של המוסד שלנו, לחוקה שלנו. המעיין בה שם לב למתח מסוים. המתח מתגלה כבר בין שני סעיפיה הראשונים של החוקה, כאשר מילותיה הראשונות קובעות שהאוניברסיטה הוקמה "מתוך השאיפות הציוניות של העם היהודי" ואילו הסעיף השני מביח שהמוסד יהיה פתוח "לפני כל אדם בלא הבדל גזע...דת...דעה פוליטית או אחרת". המתח מתגלה שוב בין הסעיף הבא, הקובע כי "שפת ההוראה תהיה עברית", ובין עצם השם של המוסד, "אוניברסיטה", שהיא למעשה לא עברית אלא לטינית. אולם אין צורך לפחד ממתחים. דיאלקטיקה יכולה להעשיר. וכשם שקרה, במידה רבה בזכות המוסד הזה, שהמילה "אוניברסיטה" אכן הייתה בינתיים למילה עברית כשרה ומן המניין, וכשם שהשפה העברית קנתה בינתיים אחיזה כה חזקה ובטוחה שאיננו חוששים כבר לאפשר הוראה גם בשפות אחרות וכך גם לאפשר לתלמידים מן העולם לבוא וללמוד אצלנו ולהעשיר גם את חוויותינו הלימודיות והתרבותיות, כך גם בכל דרכינו במדע. אנו מוצאים את הדרכים להיות חלק מ"רפובליקת המדע" העולמית אך לא למרות זאת, אלא בזכות זאת, גם להעשיר את עולמנו המקומי ולתרום לקידומו ולשגשוגו.

זה גם היסוד לפעולתו של מרכז מנדל סכוליון, החורגת על דגלו את השאיפה לקדם הן את מדעי היהדות, הן את מדעי הרוח. גם בו צמודים המקומי והאוניברסלי זה לזה, במתח מאתגר המביא להפריה הדדית. אני מאחל לכם, לזוכים לשהות ולעבוד במרכז זה, שתצליחו אכן לעמוד באתגר זה ולהפיק מן המתח את המרב.

לצערי אינני יכול להשתתף באירוע השנה, זאת הפעם הראשונה מזה שנים רבות. צורכי האוניברסיטה מחייבים אותי לשהות בחו"ל. אני מאחל לכם, לכולכם, יום מעניין ומאלף. ולמתמודדים, אשר טרחו והתכוונו ונסעו, ואף לקחו על עצמם את הסיכון של אכזבה, אני אומר תודה רבה על אמונתכם בנו, וגם ברכת הדרך לקריירות שלכם - בין אם תתחיל הדרך הזאת כאן, בין אם יהיה זה במקום אחר.

בברכה,
מנחם בן-ששון

על אודות המרכז

מרכז מנדל סכוליון הוקם בשנת תשס"ג מתוך שיתוף פעולה פורה בין האוניברסיטה העברית וקרן מנדל. מטרתו המקורית של המרכז הייתה לעודד נתיבי מחקר רב-תחומיים אשר יעמידו את מדעי היהדות במרכז השיח התרבותי המתנהל בארץ ובעולם, וגם יבססו את מעמדה של האוניברסיטה העברית כגורם מוביל בחקר היהדות. החל בשנת תשע"ב הורחב המנדט של המרכז כך שהוא כולל היום את כל התחומים והמקצועות של מדעי הרוח. בביתנו החדש בקומה השנייה של בניין מנדל אנו שואפים ליצור, לצד שותפינו בבית ספר מנדל, קהילה אקדמית רב-גילאית ורב-תחומית חיה ותוססת, שתשכיל לבונן ולקיים בין כתליה שיח ושיג פורה, פתוח וידידותי.

רשימת חברי הוועדה האקדמית תשע"ז

מתוקף תפקידיהם:	חברים מהפקולטה למדעי הרוח, האוניברסיטה העברית:
פרופ' מנחם בן-ששון* - נשיא האוניברסיטה העברית	פרופ' אנה בלפר-כהן (ארכיאולוגיה)
פרופ' אשר כהן - רקטור האוניברסיטה העברית	פרופ' יפעת וייס (ביה"ס להיסטוריה והחוג להיסטוריה של עם ישראל ויהדות זמננו)
פרופ' דרור ורמן* - דיקן הפקולטה למדעי הרוח	פרופ' אדווין סרוסי (מוסיקולוגיה)
פרופ' ישראל יובל - ראש בי"ס ג'ק, ג'וזף ומרטון מנדל ללימודים מתקדמים במדעי הרוח	פרופ' קרל פוזי (פילוסופיה)
פרופ' עודד עיר-שי - ראש מכון מנדל למדעי היהדות	פרופ' אילנה פרדס* (ספרות כללית והשוואתית)
פרופ' דניאל שורץ - ראש מרכז מנדל סכוליון	פרופ' עפרה תירוש-בקר* (הלשון העברית ולשונות היהודים)
	חברים ממוסדות אחרים:
	פרופ' ז'ודית אולשובי-שלנגר (סורבון)
	פרופ' פיטר מילר (בארד קולג')

* אינם משתתפים בבחירת מלאי מנדל בתשע"ז

תקצירים

ABSTRACTS

מרתון תשע"ז

הרצאות המועמדים הסופיים למלגות מנדל
לשנים תשע"ח-תש"ף

Marathon 2017

Lectures of the Finalists Competing for the
Mandel Postdoctoral Fellowships, 2017-2020

